

Individuální rozpočty jsou jednou z cest vedoucích k transformaci příspěvku na péči

21.10.2022 - Petra Cibulková | Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR

Individuální rozpočty jsou jednou z cest vedoucích k transformaci příspěvku na péči

Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR (APSS ČR) kritizuje zejména v posledních letech systém současné podoby příspěvku na péči, neodráží totiž potřeby příjemců, doba vyřízení je neúměrně dlouhá, známé jsou i odlišné regionální přístupy ke stanovování jednotlivých stupňů závislosti na péči. Především u seniorů zařazených v I. stupni závislosti na péči je příspěvek na péči využíván spíše jako odškodnění či finanční kompenzace zdravotního stavu příjemce, je používán například na úhradu bydlení, stravy či léků. Existuje také výrazný nepoměr ve výši příspěvku na péči u osob se zdravotním postižením či u lidí v terminálním stádiu nemoci ve IV. stupni a potřebnou výši prostředků k úhradě nákladů na potřebnou péči. APSS ČR proto navrhuje zavedení systému tzv. osobních (individualizovaných) rozpočtů.

Systém osobních rozpočtů by v případě České republiky mohl znamenat rozdělení systému podpory na seniory (kde může s několika modifikacemi zůstat současný model příspěvku na péči) a děti a dospělé osoby se zdravotním postižením, které by mohly využívat systém individuálních a individualizovaných rozpočtů. Individuální rozpočet pak není jakýmsi bianco šekem, ze kterého by se nechaly hradit veškeré náklady např. na služby osobní asistence, které by daná osoba vyžadovala. Představuje rozpětí možné podpory, která je čerpána dle skutečné potřeby (tedy nejde o dávku, která je každý měsíc stejná bez ohledu na potřeby), jež je upravována, kontrolována, ale i individuálně posuzována. Klíčovým prvkem osobních rozpočtů je pak role koordinátora péče a podpory (case managera).

„Systém pomoci, podpory a péče o seniory a osoby se zdravotním postižením prostřednictvím příspěvku na péči je již překonaný, nedostatečný, nevyhovující a dlouhodobě neudržitelný. Chceme proto nalézt jiné řešení a otevřeli jsme odbornou a veřejnou diskuzi nad možností zavedení tzv. individuálních rozpočtů nebo účtů po vzoru některých západoevropských zemí. Cílem je poskytnout flexibilnější a větší míru podpory a péče dětem a dospělým osobám se zdravotním postižením tak, aby mohly žít důstojně život ve svém domácím prostředí,“ říká Jiří Horecký, prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR.

V rámci evropského projektu UNIC, jehož se za Českou republiku účastní právě APSS ČR, bylo součástí série workshopů téma zavedení prvků modelu osobních rozpočtů pro financování péče v České republice. K diskuzi na toto téma přizvala Asociace také zástupce Národní rady osob se zdravotním postižením ČR za přítomnosti předsedy NRZP ČR Václava Krásky a Ministerstva práce a sociálních věcí, a to na v pořadí čtvrtý workshop, který proběhl 11. října 2022 v Praze. Zástupci se shodli na tom, že podniknou společné kroky k zavedení modelu osobních rozpočtů pro financování péče v České republice. Nyní APSS ČR připraví teze a podklady pro další vyjednávání.

„Ministerstvo práce a sociálních věcí připravuje zásadnější novelu zákona o sociálních službách, v rámci které se řeší i změna v oblasti financování sociálních služeb. V tuto chvíli ještě není definováno, jakým směrem se tato změna bude ubírat, nicméně je jasné, že podoba financování by měla být předvídatelná a udržitelná, jak pro státní rozpočet, tak i pro poskytovatele a pro ty, kteří sociální služby čerpají. Model osobních rozpočtů je jednou z variant, o které na ministerstvu v rámci resortu přemýšlíme, pokud hovoříme o změně systému příspěvku na péči. Tento model má velké

výhody, u některých zemí můžeme vidět, že se opravdu osvědčil,” uvedla na workshopu v Praze
Zdislava Odstrčilová, náměstkyně pro řízení sekce rodinné politiky a sociálních služeb
Ministerstva práce a sociálních věcí.

Zavedení individuálních rozpočtů pro osoby se zdravotním postižením v ČR je cesta na dlouhou trať. Jde o systémovou, zásadní, ale i paradigmatickou změnu. Ambicí APSS ČR je zahájit odbornou diskuzi na toto téma, moderovat ji se všemi klíčovými partnery směrem ke konsensuálnímu konstruktu této změny a následně ji představit a přesvědčit zástupce politických stran a hnutí o její potřebnosti, resp. nezbytnosti tak, aby mohla být realizována již v následujícím funkčním období.

Více informací o projektu UNIC najdete na www.apsscr.cz/projekty/unic.